جەنگی دەڤەری ئیدلیب جەنگی یەکاڵاکردنەوەیی ئایندەی ڕۆژاوایە * .... زاهیر باهیر

ئەسەد و هاوپەیمانانی لە خۆئامادەکردندان بۆ جەنگی ئایندەی ئیدلیب، پێدەچێت ئەم جەنگە یا لەم مانگەدا یاخود سەرەتای مانگی ئایندەدا دەستپێبکات. واچاوەڕواندەکرێت کە جەنگەکەش بەبردنەوەی ئەسەد و ڕژێمەکەی کۆتایی بێت و کارەساتیش بۆ زیاتر لە 2 ملیۆن وەن لەو دانیشتوانی دەڤەری ئیدلیب بهێنیت کە کە 1.6 ملیۆنیان زۆر دەمێکە پێویستیان بەهاوکاریی ڕێکخراوە مرۆدۆستەکانن و ئەوان بژێویان بۆ دابین دەکەن .
ئیدلیب نزیکە لە حەڵەب و حومس و حەماوە ، قەڵایەکی سەختی زیاتر لە 60 هەزار دژ بە ڕژێمی ئەسەد و 10 هەزار جیهادییە . ئەسەد پاساوی ئەم هێڕشەی بۆ سەر ئیدلیب بەوە دەداتەوە کە ئیدلیب پڕە لە تیرۆریست.

گەرچی جەنگی ئیدلیب وادەبینرێت کە جەنگێکی بچووکە، بەڵامی ڕوودانی جەنگێکی ئاوا کە ئەمریکا و ڕوسیا و تورکیا و ئەسەد و هاوپەیمانەکانی ڕاستەوخۆ یا ناڕاستەوخۆ بەشداردەبن ، گومانی نەهێڵاوەتەوە کە جەنگێکی زۆر گەورەیە. ئاشکراشە هەر یەك لەم لایەنانە بەرژەوەندی تایبەتی خۆیان لەوە و لە ڕۆژهەلاتی ناوین-دا هەیە. هەرچی ئەسەدە بۆ بەزاندنی هێزەکانی دژ بەخۆی، بە هێزە تیرۆریستەکانیشەوە، دەیەوێت تەواوی سوریا بخاتەوە ژێر ڕکێفی خۆی. هەروەها دەیەوێت دەستیشی کراوە بێت لە بەرانبەر ڕۆژاوادا ئیتر بە سازش و وتووێژ بێت بەسەپاندنی بەندومەرجی خۆی بەسەریانا، یاخود بە سەرکوتکردنیان بێت. تورکیاش کە هەر لە سەرەتاوە بە هۆی چەند هۆکارێك درێخی لە کۆمەك و هاریکاریی موعارەزەی سوریا و گروپە تیرۆریستەکانی نێو ئەو موعارەزەیە نەکردووە، بەرژەوەندی تایبەتی خۆی هەیە. ئەمریکا و ڕوسیاش دوو هێزی سەرەکین لە ناوچەکەدا و بە حساب دوژمنی یەکدین، دەستوەردان و هێرشە سەربازییەکانیان تەنها بۆ سوودی ئابوری و دارایی و سیاسیی و پارێزگاریکردن و بەرگرییە لە دەسەڵاتی دەستەکانیان لە ناوچەکەدا.

بارودۆخی ڕۆژاوا و ئایندەی لە سیناریۆی جەنگی ئیدلیب دا زۆر ئاڵۆزە. بە بۆچونی من پێگەی ڕۆژاوا لە مانگی تەموزی 2015 وە بە

بەردەوامی لە لاوازیدایە ، لەو کاتەوەی کە ئەردۆگان شەڕێکی دڕندانەی دژ بە کوردی باکور و بە پەکەکە هەڵگیرسان و ناچاری کردن کە لەو شەڕەوە بگلێن. لە لایەکی تریشەوە پەیەدە کە لە شانی ئەمەریکاوە جەنگی دژ بە داعشی ڕاگەیاند، چەند هەڵەیەکی کوشندەی کرد. ئەم دوو ڕووداوە دوو هۆکاری سەرەکی بوون کە هەرگیز نە لە بەرژەوەندی ڕۆژاوا و نە لە بەرژەوەندی باکوری کوردستان نەبوون. من لە وتارێکمدا کە ماوەیەك لەمەوبەر نوسیومە پەنجەم بۆ هەڵەکانی پەیەدە ڕاکێشاوە کە ڕۆڵی خۆیان هەبووە لە لاوازبونی ڕۆژاوا ملنانی بەرەو شکست. بۆ تەماشاکردنی ئەو وتارە تکایە کرتە لەسەر ئەم لینکەی خوارەوە بکە:

http://zaherbaher.com/2018/04/17/عەفرین-و-سیاسەتەکانی-پەیەدە

جەنگی ئیدلیب زوو بێت یا درەنگ ڕوودەدات و جەنگێکی کاربە دەبێت بۆ دوو زلهێزەکە و هاوپەیمانەکانیان لە ناوچەکەدا هەروەها بۆ ڕۆژاواش. لە ئێستادا ئەمەریکا دژ بەم جەنگەیە چونکە دەبێتە هۆی خولقاندنی ” کارەساتی مرۆیانە” . کۆشکی سپی لە ڕۆژی 04/09 دا بەیانی کرد ئەگەر ئەسەد چەکی کیمیاوی بەکاربهێنێت ، ئەمەریکا و هاوپەیمانەکانی ” لەسەرخۆ و لەجێی خۆیدا” وەڵامیان دەبێت.
پرسیارەکە ئەوەیە ئەی کاتێک کە تورکیا عەفرینی داگیرکرد و بە سەدەهای لە خەڵکانی بێ گوناهی مەدەنی قەسابی کرد بۆ ” کارەساتی مرۆیانەی نەخولقاند”؟ لە ئیدلیب-دا ڕەنگە ئەمەریکا تەنها دەربەستی گروپە تیرۆریستەکان بێت زیاتر لە دانیشتوان و خەڵکە ئاساییەکەی ، چونکە دەیەوێت یارییە خوێناوییەکە کۆتایی نەیەت تاکو تەواوی پلان و ئامانجەکانی بچنێتەوە.

ڕۆژاوا: خۆبەڕێوەبەرییەکانی ، هێزەکانی سوریای دیمۆکرات و پەیەدە لەم جەنگە و کۆتایی جەنگەکەشدا ناتوانرێت فەرامۆش بکرێن. ناشتوانرێت ڕۆژاوا هەر ئاوا وەکو ئەوەی هەیە بەجێبهێڵرێت. ڕۆژاوا لەبەردەم گریمانگەلێکی زۆردایە . ئەگەر ئەسەد لەم جەنگەدا سەرکەوێت ، کە وەکو چاوەڕواندەکرێت، پێگەی کوردانی ڕۆژاوا لاوازتر دەبێت. لەم بارودۆخەدا ئەسەد لە پێگەیەکی زۆر بەهێزدا دەبێت و ئەم سەرکەوتنە بۆ ماوەیەك زەمانەتی مانەوەی لە دەسەڵاتا، دەکات. ئا لەم حاڵەدا دەتوانێت مەرج و بەندەکانی خۆی بەسەر پەیەدە و هێزەکانی سوریای دیمۆکراتا ، کە لە پێگەیەکی لاوازدا دەبن ، بسەپێنێت، هەروەها گریمانی زۆری هاریکاریی هێزەکانی سوریای دیمۆکرات لەم شەڕەدا هەیە ، ئەمەش لە کاتێکدایە کە پەیەدە لە تەك ڕژێمدا لە دانوسان و وتووێژدایە. هەر وەکو دەیبینین پەیەدە و

هێزەكانى سوريای ديمۆكرات لە بارودۆخێكى يەكجار ئاڵۆزدا دەبن. كاتێك كە ئەو هێزە لە هاوشانى سوپاى ئەسەدەوە بەشدارى ئەم شەڕە دەكەن ، ئەمەش دژ بە بەرژەوەندى ئەمەريكايە، بەڕوودانى ئەمەش لەوانەيە كە پەيەدە و هێزەكانى سوريای ديمۆكرات لەلايەن ئەمەريكاوە كەلا بخرێن و هاوكاتيش ڕەنگە لە ئايندەيەكى نزيكدا ئەمە هۆكار و هاندەرێك بێت بۆ توركيا تاكو هێڕش بكاتە سەر ڕۆژاوا ، يا لانى كەم چەند شارۆچكەيەك كە لەسەر سنورن و ئێستا لەژێر دەسەڵاتى هێزە كورديیەكاندان، داگير بكات .

ئەگەر لەم جەنگەدا ئەسەد نشوست بێنێت، ديسانەوە لە بەرژەوەندى ڕۆژاوا نابێت، چونكە تێشكانى ئەسەد يانى سەركەوتنى توركيا و بەهێزبوونى، بەمەش توركيا لە پێگەيەكى باشترا دەبێت بۆ هێڕشكردنە سەر ڕۆژاوا هەروەكو ئەوەی كە لە عەفرين كردى.
سەرنجامى جەنگى ئيدليب هەرچۆن بێت، زۆر گرنگ دەبێت بۆ ڕۆژاوا و ئايندەی كەلە كاتێكدا ئەم ئايندەيە گرێدراوە بەو هێزانەی كە لە سەرەوە ناونوسم كردن. ڕەنگە بارودۆخەكە بەو ڕادەيە ئاڵۆز بێت زۆر زەحمەت و گران بێت كە كوردانى ڕۆژاوا بتوانن پارێزگارى و بەرگريى لە پرنسپەكەيان كە دروستكرنى ‘ كۆنفيدراڵيزمى ديمۆكراتيك ‘ ە بكەن.

ئەوەی كە ڕۆژاوای بۆ زيندوويەتى هێشتۆتەوە ، وەكو پێشتريش وتومە ، بەردەوامبوونى جەنگى داعش و مانەوەی خودى داعش و گروپە تيرۆريستەكانى ديكەيە و هەرەوەها ئابڵوقەی ئابوريى و دارايیە كە لە لايەن دەوڵەتانى ناوچەكەوە بەسەريدا سەپێنراوە . كاتێكيش كە ئەمە دەلێم ماناى ئەوە نييە كە ڕۆژاوا هەرەس دەهێنێت. بەڕای من كورد لە ڕۆژاوادا توانيوەتى خۆی بسەلێنێت و گەلێك لە پرسە سەرەكييەكانيان لابەلا كردۆتەوە، هەر لەبەر ئەمەش ناتوانرێت هەر بەو ئاسانييە لە لايەن هيچ كام لەو هێزانەوە پەراوێز بخرێن. من باوەڕم وايە لە كۆتاييدا ڕەنگە جۆرێك لە دانوساندن لە نێوانى ڕوسيا و ئەمەريكادا سەبارەت بە ڕؤژاوا و سوريا و ڕژێمەكەی، بكرێت . ململانێی پرسى دەسەلات و پاوانەكردن لە نێوانى ئەو دووزلهێزە و هاوپەيمانەكانيانا لە گەيشتن بە ئامانجەكانيان، ئەسەد ياخود حكومەتى ئايندەی سوريا ناچار دەكەن كە جۆرێك لە ئۆتۆنۆمى و هەندێك مافى كوڵتورى و ڕؤشنبيريى بدەن بە كورد لەوێ. ئەم مافانەش زۆر دوورن لە دروستكرنى ‘ كۆنفيدراليزمى ديمۆكراتيك’ كە ئامانجى سەرەكى ڕۆژاوا بوو.

زاهير باهير – لەندەن

17/09/2018

Zaherbaher.com

*ئەم وتارە ناوەرۆکی وتارە ئنگلیزییەکەیە کە لە ڕۆژی 05/09 دا سەبارەت بە هەمان بابەت نوسیم. ئەوە لێرەدا لینکە ئینگلیزییەکەی ئەم وتارە دادەنەم :
http://www.anarkismo.net/article/31124